

Munich Personal RePEc Archive

The Economic Dimension of the Europe 2020 Strategy

Anton, Casian

"Lucian Blaga" University of Sibiu, Department of International
Relations, Political Science and Security Studies

1 June 2012

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/40972/>

MPRA Paper No. 40972, posted 12 Sep 2012 06:30 UTC

THE ECONOMIC DIMENSION OF THE EUROPE 2020 STRATEGY

(DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A STRATEGIEI EUROPA 2020)

ANTON CASIAN

*MA Security and International Relations, First Year
"Lucian Blaga" University of Sibiu
Department of International Relations, Political Science and Security Studies*

Abstract

The aim of the paper is to present the economic dimension of the Europe 2020 strategy. The new strategy of European Union, was launched on 3 march 2010, as a response for economic crisis. Considerated as a new agenda for economic problem, continue, as Lisbon strategy did, to offer a new instrument to boost growth and jobs in all EU's country. It contains 3 key priorities: smart growth, sustainable growth and inclusive growth. The economic dimension identify 3 headline targets that EU must achive them until 2020: 75 % of the population aged 20-64 should be employed; 3% of the EU's GDP should be invested in R&D and „20/20/20” climate/energy targets. The two primary research objective are: 1. the explore the economic dimension as a part of Europe 2020 strategy and 2. a short geoeconomic analysis of the economic targets, based on the EU reports.

Keywords: economic dimension, instruments, target, economic governance, European Union

Introducere

În anul 1999, Uniunea Europeană a avut prima monedă europeană. Astăzi se întâlnește în 17 state europene, formând zona euro. Eforturile depuse de fiecare stat cu monedă euro, dar și fără, de state dezvoltate și în curs de dezvoltare, pentru susținerea economiei, nu au fost atât de puternice încât să-i asigure o sustenabilitate pe termen lung, așadar criza economică actuală a expus toate limitele și slăbiciunile sale, înregistrând efecte negative în economia europeană.

Comisia Europeană a declarat că a elaborat o nouă strategie pentru perioada de după 2010. Această strategie trebuie să îi permită să recupereze o mare parte a pierderilor și să continue la accelerarea progresului spre o economie mai inovatoare și competitivă. Strategia Europa 2020, își propune să continue construirea unei economii sociale de piață în următorii 10 ani, care să ajute UE să iasă din criza economică financiară și să clădească o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

În lucrarea de față o să analizez pilonul economic sau dimensiunea economică a Strategiei Europa 2020. Lucrarea are 2 obiective de cercetare: 1. explorarea dimensiunii economice ca parte a Strategiei Europa 2020 și 2. o scurtă analiză geoeconomică a obiectivelor economice ale strategiei pe baza rapoartelor UE. În secțiunea 1, voi discuta despre Strategia Europa 2020 și motivul de a construi o nouă strategie europeană pentru următorii 10 ani. În secțiunea 2,

voi explica cum funcționează dimensiunea economică. Secțiunea 3 va explora obiectivele și inițiativele emblematice ale dimensiunii economice. Secțiunea 4 își propune să prezinte guvernanta economică. Secțiunea 5 descrie cum se pot evalua progresele și rezultatele dimensiunii economice și, în sfârșit, secțiunea 6, este o analiză geoeconomică a obiectivelor economice ale strategiei pe baza rapoartelor UE.

1. Strategia Europa 2020

Lansarea oficială a Strategiei Europa 2020, a avut loc la Bruxelles la data de 3 martie 2010, prin intermediul Conferinței „Europa 2020”, fiind prezentată de președintele Comisiei Europene José Manuel Barroso. Documentul oficial al strategiei se numește *„Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii”*¹, punând accent pe necesitatea de a investi în domeniul economic, ecologic și social. Noua strategie este ceea ce are nevoie Uniunea Europeană pentru a se întoarce înapoi pe pista marilor actori economici mondiali. José Manuel Barroso a declarat că *„Strategia Europa 2020 este ceea ce trebuie să facem astăzi și mâine pentru a reaseza economia UE pe drumul cel bun. Criza a scos la lumină probleme fundamentale și tendințe lipsite de viabilitate pe care nu le mai putem ignora”*². Înainte de această prezentare, în articolul său *Let's give Europe a Vision*, Barroso a remarcat un bun sau probabil cel mai bun motiv pentru crearea unei noi strategii pentru Europa: *„Potențialul nostru economic a avut de suferit. Prea mulți oameni și-au pierdut locurile de muncă și prea mult timp a fost irosit pentru investiții prețioase”*³. Ambele argumente ale președintelui Barroso se bazează pe situația reală din Europa.

Criza economică, cu care încă se mai confruntă economia europeană, a debutat în 2008, evoluând ulterior într-un ritm accelerat, căpătând o amploare eficient de mare pentru a determina apariția unei perioade de recesiune europeană⁴, ceea ce a pus capăt progreselor în materie de creștere economică și de creare de locuri de muncă înregistrate în ultimii 10 ani:

- PIB-ul european a scăzut cu 4% în 2009;
- producția europeană industrială a scăzut la nivelurile din anii '90;
- 23 de milioane de persoane (10% din populația activă a UE) nu au în prezent un loc de muncă⁵.

Mai mult, criza economică a demonstrat că fiecare stat membru este afectat diferit față de celelalte. În acest sens, cel mai elocvent caz este cel din Grecia. A suferit mutații care încă se

¹ Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei: Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, Bruxelles, 3 martie 2010, p.1, http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm (accesat 5 noiembrie 2011)

² José Manuel Barroso, *Europa 2020: Commission proposes new economic strategy in Europe*, Bruxelles, 3.03.2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/225&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 5 noiembrie 2011)

³ Idem, „Let's give Europe a Vision”, *European View*, 9, 2010, p.5

⁴ Octavian Radu Rădescu, „Evoluția crizei globale din perioada 2007-2009”, în *Dezvoltarea Durabilă și Energii Regenerabile*, Editura Fundației României de Măine, București, 2009, p. 118-123

⁵ Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei: Europa 2020*, op.cit., p. 8

mai resimt. Grecia a reușit să treacă pragul permis de către reglementările europene a deficitului bugetar de maxim 3%, ajungând la nivelul de 12,7%. Totodată, i s-a atras atenția că pune în pericol funcționarea zonei euro, Comisia cerând reforme rapide (la fel ca și în celelalte state) în sistemul sănătății, administrației publice și implicării sale în economia națională, dar și o monitorizare strictă asupra cheltuielilor⁶. Pentru remedierea situației, Comisia și Fondul Monetar Internațional (FMI) au căzut de acord să împrumute Grecia cu suma de 110 miliarde de euro, în vederea echilibrării datoriei publice și externe. Cu toate acestea, Grecia nu și-a îndeplinit partea, nici măcar după un an de la semnarea și primirea primelor tranșe de bani. În acest sens, Comisia și FMI au discutat și i-au propus Greciei să accepte privatizarea unor companii naționale, și mai mult decât atât să vândă din ceea ce deține⁷. Încăpățânarea Greciei a mers mult mai departe decât economiștii sperau, unele dintre motive fiind opinia publică și opoziția din cadrul guvernului grec. Atât Germania cât și Franța, au decis că, UE nu poate continua dacă Grecia nu face câteva schimbări în redresarea situației lor, de aceea în cadrul unui summit european, au intervenit și au reușit să șteargă 100 de miliarde de euro din datoria acesteia. În prezent, economiștii speculează că Grecia va ieși din zona euro. Așadar, un prim motiv este criza economică.

Un alt motiv este Strategia Lisabona. În cadrul Consiliului European de la Lisabona, din 23 și 24 martie 2000, șefii de stat sau de guvern au decis să facă din economia Europei cel mai competitiv sistem din lume, având ca obiectiv locuri de muncă mai numeroase și creșterea economică până în 2010⁸. Consiliul a considerat că obiectivul general al acestor măsuri ar trebui să fie pe baza statisticilor disponibile, creșterea ratei de ocupare a forței de muncă de la o medie de 61 % la acel moment la o valoare cât mai apropiată de 70 % până în 2010 și creșterea numărului femeilor de pe piața muncii de la o medie de 51 % la acel moment la peste 60 % până în 2010. Având în vedere diferitele puncte de plecare, statele membre au trebuit să ia în considerare stabilirea unor obiective naționale privind creșterea ratei de ocupare a forței de muncă⁹.

Cu toate acestea, strategia originală s-a transformat treptat într-o structură prea complexă, cu scopuri și acțiuni multiple și o diviziune neclară a responsabilităților și sarcinilor, în special între nivelul european și național. Prin urmare, strategia fost relansată în 2005, ca urmare a unei evaluări intermediare. S-a axat pe creșterea economică și ocuparea forței de muncă pentru a îmbunătăți procesul de stabilire a priorităților¹⁰. La trei ani de la relansare, Strategia

⁶ Sorana Mihăilescu, *Situația economică a Greciei- principalul subiect pe agenda miniștrilor de finanțe din zona euro*, 15 Februarie 2010, <http://www.hotnews.ro/stiri-international-6913596-situatia-economica-greciei-principalul-subiect-agenda-ministrilor-finante-din-zona-euro.htm> (accesat 18 noiembrie 2011)

⁷ Mihaela, Stoica, *Grecia își scoate la vânzare insulele pentru a-și plăti datoria externă*, 25 Iunie 2010, http://www.adevarul.ro/international/europa/Grecia_isi_scoate_la_vanzare_insulele_pentru_a-si_plati_datoria_externa_0_286771465.html (accesat 18 noiembrie 2011)

⁸ Parlamentul European, *Strategia Lisabona*, în site-ul oficial http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/lisbon/article_7207_ro.htm (accesat 11 noiembrie 2011)

⁹ *Ibidem*,

¹⁰ Comisia Europeană, *Document de lucru al serviciilor Comisiei Europene, Document de evaluare a Strategiei de la Lisabona*, Bruxelles, 2.2.2010, în site-ul http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/ (accesat 12 noiembrie 2011)

de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă funcționează. Aceasta este principala concluzie a raportului strategic al Comisiei privind reforma economică la nivel comunitar, publicat la Bruxelles la data de 11 Decembrie 2007. Raportul demonstrează îmbunătățirea performanțelor economice ale Uniunii Europene și repune în joc obiectivele formulate în 2000, dar cu o aplicabilitate și flexibilitate mai realistă. Chiar și așa, schimbările dramatice în economia europeană, începând cu a doua jumătate a anului 2008, a bruiat total obiectivele UE, ceea ce a dus la prăbușirea Strategiei de la Lisabona.

În urma unei analize cantitativ-calitativ și asemănări-deosebiri între aceste două strategii, am ajuns la următoarea concluzie: Europa 2020 este cu siguranță continuarea strategiei de la Lisabona. Această situație rezidă din faptul că noile priorități, obiective și inițiative emblematică sunt doar noi mijloace pentru același scop: transformarea UE într-un actor economic mondial bazat pe cunoaștere. Sigur că în 2000 vroia să fie pe primul loc, dar în 2010 vrea o relansare a economiei construită pe un nou model economic bazat pe cunoaștere, care să restabilească ce a pierdut.

Din punct de vedere al analizei cantitativ, axa obiectivelor și priorităților este destul de mare în cadrul ambelor strategii, reunind cele trei dimensiuni ale UE, dimensiunea economică, socială și ecologică. În ce privește analiza calitativă, Strategia de la Lisabona împărtășește doar o mică parte pentru ca nu și-a atins totalitatea obiectivelor propuse. Pentru Strategia Europa 2020, aspectul calitativ încă nu poate fi analizat, pentru că aplicarea propriu-zisă a strategiei se află la nivel incipient. Diferențele dintre obiectivele de la Lisabona și Europa 2020 nu sunt foarte mari față de asemănări, cea mai importantă este legată de cele trei priorități: creștere inteligentă, creștere durabilă și creștere favorabilă incluziunii care practic înglobează o mare parte din totalul obiectivelor propuse la Lisabona, urmată de faptul că Europa 2020 e răspunsul la criză, iar Lisabona datorită creșterii economice din 1999 și 2000. Continuând cu asemănările, prima privește ocuparea forței de muncă și incluziunea socială; a doua privește utilizarea resurselor, întâlnită în prioritatea creșterea durabilă, iar ultima asemănare cuprinde partea de cercetare-dezvoltare-inovare.

Strategia de la Lisabona a contribuit la obținerea unui consens lung privind reformele pe care le necesită UE și a adus beneficii concrete pentru cetățenii și întreprinderile UE, dar creșterea ratei de ocuparea forței de muncă nu a permis întotdeauna să iasă din sărăcie. Așadar, se poate trage concluzia că strategia a eșuat pentru că aceste obiective nu au fost atinse, dar ar însemna să respingem faptul că a deschis orizonturi noi prin promovarea de acțiuni comune, în vederea abordărilor provocărilor-cheie pe termen lung ale UE.

În figura de mai jos, este redată trecerea de la Strategia Lisabona la Strategia Europa 2020. De aici, rezultă cum criza economică a făcut ca prioritățile Lisabonei să se întoarcă împotriva ei. Un ultim aspect, tot criza economică a dus la reorientarea UE, astfel pe lecțiile învățate de la Lisabona și cu ajutorul crizei economice s-a ajuns la crearea strategiei Europa 2020.

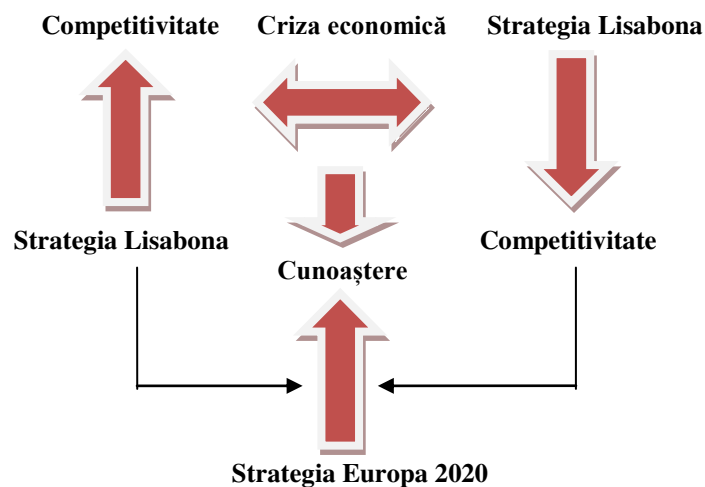

Figura 1. Evoluția Strategiei de la Lisabona și crearea Strategiei Europa 2020

În final, când vorbim de Strategia Europa 2020, trebuie să luăm în calcul și termenul de mobilitatea părților, adică, această nouă strategie poate fi realizată doar prin ajutorul comun al statelor membre, aplicabilitatea ei realizându-se la nivel local, regional, național și european, în funcție de zona afectată și actorii implicați. Strategia Europa 2020, presupune schimbări majore în aproximativ toate domeniile vieții, începând cu cel politic, economic, ecologic și social.

2. Dimensiunea Economică a Strategiei Europa 2020

În această secțiune voi explica cum funcționează dimensiunea economică.

Figura 2 subliniază faptul că strategia poate fi analizată din prisma a patru dimensiuni: politică, economică, ecologică și socială. Trebuie recunoscut că proiecția unei dimensiuni se realizează în aceeași măsură și cu aceleași implicații între celelalte dimensiuni. Cum funcționează? Dimensiunea politică identifică problemele economice, ecologice și sociale.

Un caz real ar suna așa: dimensiunea politică considera că este nevoie de o nouă sursă de energie, iar această sursă de energie poate avea beneficii pentru toate statele. Astfel, dimensiunea economică intervine, identificând nevoile financiare pentru realizarea tehnologiei necesare, beneficiile economice pe termen scurt, mediu și lung de timp, investiții în cercetare - dezvoltare, dar pentru asta avem nevoie de suportul social, adică individul, care împreună cu economia, pot face uz de dimensiunea ecologică, la rândul ei oferind resursele naturale necesare realizării noii surse de energie. Între dimensiuni există o relație de interdependență. Cu toate acestea, dimensiunile strategiei sunt mult mai complexe, necesitând o abordare individuală.

Dimensiunea economică are un prim rol în această strategie. Această dimensiune este destul de complicată, deoarece se impune o creștere economică, prin asta înțelegându-se: creșterea venitului național real, creșterea produsului intern brut și creșterea venitului pe cap de

locuitor, ceea ce în ultimă perioadă nu s-a întâmplat¹¹. Continuând, strategia merge pe premisa că o industrie bună asigură necesarul economic pentru a realiza o creștere economică a tuturor statelor membre. În același timp, este un proces multidimensional care implică schimbări majore în structura socială, atitudinea instituțiilor financiare, a companiilor transeuropene¹², redresarea economică fiind un pas greu de trecut.

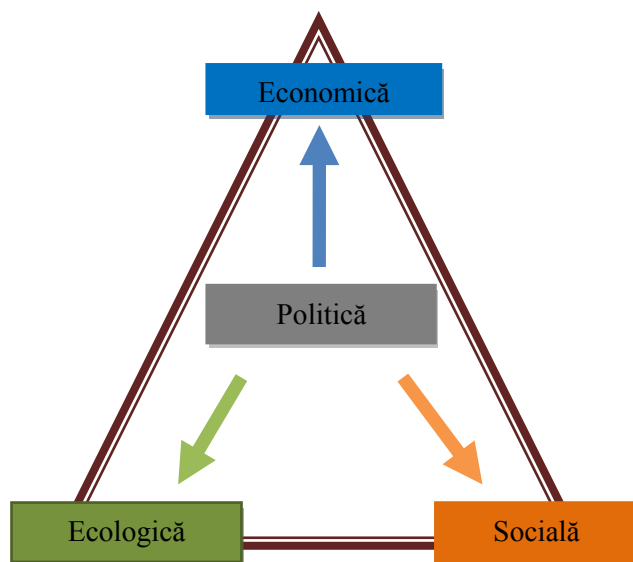

Figura 2. Dimensiunile Strategiei Europa 2020

Legendă: explică interdependența dintre dimensiuni
 cele 3 săgeți explică cum funcționează dimensiunile strategiei, pleacă de la
 cea politică în același timp spre cea economic, socială și ecologică

Pe de-o parte, dimensiunea economică are în vedere asigurarea unui mediu economic echilibrat și de durată prin producerea de bunuri și servicii în mod continuu pentru a menține niveluri gestionabile de guvernare și datorie externă și pentru a evita dezechilibre extreme sectoriale care afectează agricultura sau producția industrială, iar pentru a se putea realiza e nevoie de formarea unei industrii competitive, diversificarea producțiilor industriale și atragerea de investiții¹³. Pe de altă parte, dimensiunea economică a strategiei este sugrumată de alte țări, care nu reușesc să își revină din criza economică (ex. Grecia, Spania, Italia, Portugalia,), punând în dificultate viitorul acestuia. Mai mult, fiind obiective comune, ele trebuie să atingă un anumit nivel comun, iar acest impediment de mai sus poate schimba rezultatele. Aceste probleme, trebuiesc rezolvate într-o manieră în care chiar dacă problemele se inspiră dificil, să existe totuși o expirație plină cu soluții.

¹¹ Marcu Claudia, *Efectele crizei economice se vor resimți o lungă perioadă de timp în Europa*, 18 Mai 2011, http://www.politicaromaneasca.ro/efectele_crizei_economice_se_vor_resimti_o_lunga_perioada_de_timp_in_europa-4535 (accesat 5 noiembrie 2011)

¹² Ștefănescu Daniela, Herman Emilia, Ana Maria Georgescu, *Sustainable development and Business Opportunities, Series: European Entrepreneurship Education*, Petru Maior University of Târgu Mureș Printing House, Târgu Mureș, 2009, p.48

¹³ *Ibidem*, p.47

Instrumentele care conduc la realizarea scopului economic este realizat de educație, adică de potențialul științific și intelectual de care dispune, obiectivul tehnologic și resurse naturale, declanșând astfel rolul activității economice, care la rândul ei ajută în atingerea scopului final al strategiei, adică *„de a ieși din criza economică mai puternici și care să transforme UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, caracterizată prin niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială. Să ajute la construirea unui nou model economic bazat pe cunoaștere și inovare”*¹⁴.

3. Creștere economică inteligentă - economie bazată pe cunoaștere

În această secțiune a lucrării o să explorez obiectivele și inițiativele emblematiche ale dimensiunii economice.

Pentru orientarea eforturilor și progreselor, există un consens larg conform căruia UE ar trebui să convină asupra unui număr limitat de priorități principale. În acest sens, Comisia a aprobat 3 mari priorități: 1. Creștere economică inteligentă; 2. Creștere economică durabilă; 3. Creștere economică favorabilă incluziunii. Din cele 3 priorități, doar prima are latură economică, cea de doua e ecologică, iar a treia socială. Aceste priorități au fost aprobate cu ocazia Consiliului European din 17 iunie 2010¹⁵. Tot aici, se confirmă cele 5 obiective principale ale strategiei, care vor constitui obiectivele comune în funcție de care se vor orienta acțiunile statelor membre cu privire la: promovarea ocupării forței de muncă, îmbunătățirea condițiilor pentru inovare, cercetare și dezvoltare, îndeplinirea obiectivelor referitoare la schimbările climatice și la energie, îmbunătățirea nivelului de educație și promovarea incluziunii sociale, în special prin reducerea sărăciei. Obiectivele dimensiunii economice sunt: 75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă; 3% din PIB-ul UE ar trebui investit în cercetare-dezvoltare (C-D); obiectivele „20/20/20” în materie de climă/energie ar trebui îndeplinite¹⁶.

Pentru susținerea priorității creștere economică inteligentă – economie bazată pe cunoaștere, sunt propuse 3 din cele 7 instrumente de lucru, numite și inițiative emblematiche. Înainte de descrierea lor, să vedem ce înseamnă creștere economică inteligentă. Prin creștere inteligentă *„se înțelege îmbunătățirea calității sistemului european de învățământ, de întărire a performanțelor în cercetare, folosirea pe deplin a tehnologiei informației și comunicațiilor și asigurarea că aceste inițiative pot fi transpuse în produse și servicii care generează creșterea locurilor de muncă și care ar contribui la abordarea provocărilor cu care se confruntă societatea europeană”*. Această prioritate cuprinde trei inițiative emblematiche în trei domenii: cercetare-dezvoltare, educație și societate digitală. Sub rezerva devizei *Unitate în diversitate*, menționez că aplicarea acestor priorități este diferită de la un stat la altul.

¹⁴ Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei, op.cit.*, pp. 14-23

¹⁵ European Council, General Secretariat of the Council, *European Council Conclusion 16-17 june 2010*, Brussels, 17 june 2010, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/115346.pdf (26 noiembrie 2011)

¹⁶ *Ibidem*,

1. *O uniune a inovării*. Scopul este îmbunătățirea condițiilor și accesului la finanțare pentru cercetare-dezvoltare, astfel încât să poată fi transformată în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă¹⁷.
2. *Tineretul în mișcare*. Are scop consolidarea performanțelor și atractivitatea internațională a instituțiilor de învățământ superior din Europa, de a spori nivelul general de calitate la toate nivelurile de educație și formare în UE, combinând atât excelența, cât și echitatea, prin promovarea mobilității studenților și a celor care urmează un curs de formare, precum și de a îmbunătăți situația încadrării în muncă a tinerilor¹⁸.
3. *O agendă digitală pentru Europa*. Scopul este de a aduce beneficii economice și sociale durabile datorită unei piețe unice digitale, bazate pe internet rapid și ultrarapid și pe aplicații interoperabile, cu acces în bandă largă pentru toți până în 2013, accesul tuturor la internet de viteză mult mai mare (30 Mbps sau mai mult) până în 2020 , și 50% sau mai mult dintre gospodăriile europene la conexiuni internet de peste 100 Mbps¹⁹. Agenda digitală europeană va asigura o piață unică digitală care să reprezinte 4 % din PIB-ul UE până în 2020.

4. Guvernanță economică

Multitudinea de provocări, la care trebuie să răspundă UE în următorii 10 ani, necesită un efort comun, deoarece sunt obiective comune. Acei indicatori în procente, trebuie să fie atinși, dar având în vedere că fiecare stat își rezervă dreptul de a concepe propriile politici, este necesar ca UE să intervină prin puterea care i-a fost acordată de către state, adică să reglementeze anumite politici. Cu alte cuvinte, s-a decis ca eforturile pentru realizarea strategiei să se bazeze pe politici ce ajută la reglarea pieței economice, întrucât acesta este indicatorul cel mai vulnerabil și care odată slăbit, poate duce la dispariția strategiei Europa 2020, ceea ce nu e tocmai convenabil. În acest sens, se cade de acord că este nevoie de o nouă abordare a protejării economiei și în speță a strategiei Europa 2020.

Guvernanța economică presupune o disciplinare economică, stabilită de UE pentru statele membre, pentru ca economia acestora să fie tot timpul supravegheată, astfel încât să îi fie permisă o ajustarea a acesteia, pentru a nu înregistra o rată mare a deficitului bugetar și a datoriei publice, încât provocările strategiei Europa 2020 să poată fi îndeplinite. Guvernanța economică se bazează pe trei piloni:

¹⁷ Consiliul Uniunii Europene, *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, Inițiativa emblematică a Strategiei Europa 2020: „O uniune a inovării”*, Bruxelles, 06.10.2010, <http://www.dae.gov.ro/admin/files/9%20O%20uniune%20a%20inovarii%20ro.pdf> (23 april 2012)

¹⁸ Idem, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Youth on the Move, An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union*, Brussels, 2010, <http://www.dae.gov.ro/admin/files/8%20Tineret%20in%20miscare%20eng.pdf> (accesat 9 decembrie 2011)

¹⁹ Idem, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A Digital Agenda for Europe*, Brussels, 26.08.2010

1. *Consolidarea agendei economice, inclusiv printr-o supraveghere mai atentă din partea UE.* Acest pilon include: prioritățile politice și obiectivele stabilite în cadrul Strategiei Europa 2020, angajamentele suplimentare pe care și le-au asumat statele membre participante la Pactul Euro Plus, consolidarea supravegherii de către UE a politicilor economice și fiscale, ca parte a Pactului de Stabilitate și Creștere, dar și prin intermediul noilor instrumente menite să stopeze dezechilibrele macroeconomice, adoptarea unei noi metode de lucru - semestrul european - care permite discutarea priorităților economice și bugetare în aceeași perioadă a fiecărui an; 2. *Asigurarea stabilității zonei euro.* Aceste mecanisme de sprijin sunt condiționate de aplicarea unor programe de reformă și consolidare fiscală și au fost elaborate în strânsă colaborare cu FMI; 3. *Redresarea sectorului financiar,* prin intermediul Semestrului European, Pactul de Stabilitate și Creștere, și Pactul Euro Plus²⁰.

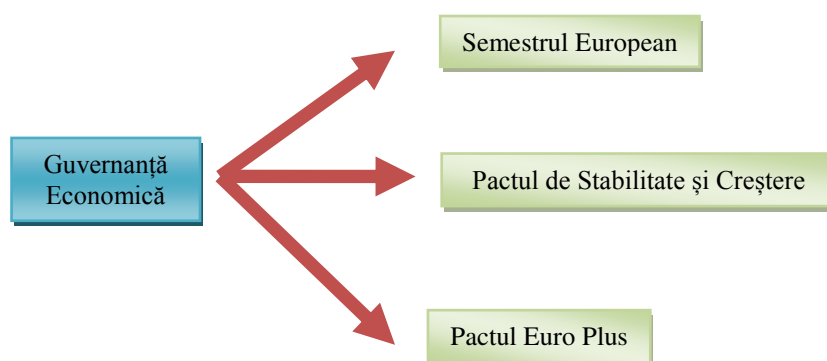

Figura 3. *Guvernanță Economică și Strategia Europa 2020*

În continuare o să prezint în detaliu fiecare acțiune care poate ajuta la redresarea sectorului financiar european.

1. *Semestrul European*

Semestrul European include primele șase luni ale fiecărui an și este o perioadă în care are loc coordonarea politicilor bugetare macroeconomice și structurale ale statelor membre. În urma consultării lor de către UE, statele primesc anumite recomandări cu privire la bugetul național și alte aspecte de interes economic.

- *Ianuarie*, Comisia prezintă *Analiza anuală a creșterii*²¹ și stabilește provocările pentru anul următor, conform strategiei;
- *Martie*: (pe baza analizei din ianuarie) se trece la etapa a doua a semestrului European, în care șefii de state și de guvern elaborează orientările UE pentru politicile naționale.

²⁰ Comisia Europeană, *Strategia Europa 2020, Guvernanță economică*, Pilonul 1, 2, 3, http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/economic-governance/index_ro.htm (accesat 18 decembrie 2011)

²¹ Idem, *Semestrul European*, http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/economic-governance/index_ro.htm, pentru imagine detaliată vezi și http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/chart_en.pdf (accesat 18 decembrie 2011)

- *Aprilie*: statele membre transmit planurile naționale privind garantarea finanțelor publice sănătoase (programele de stabilitate / convergență), precum și programele de reformă și măsurile pe care intenționează să le ia pentru a promova creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (programele naționale de reformă);
- *Iunie*: Comisia evaluează aceste programe, și dacă este cazul, formulează recomandări specifice pentru fiecare țară. Consiliul UE discută aceste recomandări, iar Consiliul European le aprobă, iar la sfârșitul lunii iunie sau iulie, sunt adoptate oficial recomandările specifice fiecărei țări²².

2. *Pactul de Stabilitate și Creștere*

Un alt instrument care să asigure disciplina economică și totodată polița de asigurare că prin folosirea lui Strategia Europa 2020 își va îndeplini misiunea este Pactul de Stabilitate și Creștere. Acest instrument de lucru, stabilește două politici menite să asigure funcționalitatea economiei: deficitul bugetar trebuie să atingă un maxim de 3% din PIB, iar datoria publică să nu depășească 60% din PIB. Analizând pactul, întâlnim două componente: preventivă și corectivă. Trebuie să recunosc că acest pact nu face parte din strategia Europa 2020. Pactul este un „*instrument important pentru consolidarea finanțelor publice și stimularea creșterii, dar are propriile sale mecanisme, care trebuie menținute ca atare*”. Totuși, pentru că „*politica bugetară are impact asupra reformelor structurale și vice versa, Pactul de Stabilitate și Creștere și Strategia Europa 2020 trebuie să funcționeze în strânsă legătură*”, de aceea, „*guvernele naționale trebuie să prezinte, în același timp (în luna aprilie), programele naționale de reformă și programele de stabilitate și convergență*”²³.

3. *Pactul Euro Plus*

Franța și Germania, au propus la nivel european, un pact de competitivitate care vizează eliminarea diferențelor de politică, care în lipsa acestuia va duce la slăbirea zonei euro, și așa destul de grav afectată, pentru 17 țări membre UE. Motivația celor două țări, vine pe fondul propunerii ca să „*creștem împreună mai mult la nivel politic*” și că „*vrem să i-a cele mai bune practici ca și punct de referință*”²⁴, statele trebuind să fie de acord cu anumite măsuri speciale, propuse de Merkel și Sarkozy. Deasemenea, președintele francez face un apel la „*obținerea unui nivel mare de convergență și integrare economică europeană*”²⁵, astfel încât provocările comune să fie realizate prin eforturi comune, strategia Europa 2020 îndeplinindu-și astfel misiunea. Singurele state care nu au semnat sunt Suedia, Cehia, Marea Britanie și Ungaria.

²² Recomandările adresate fiecărei țări se găsesc în site-ul http://ec.europa.eu/europe2020/reaching-the-goals/monitoring-progress/recommendations-2011/index_ro.htm

²³ Comisia Europeană, Europa 2020, *Pactul de stabilitate și creștere va fi integrat în Strategia Europa 2020?*, http://ec.europa.eu/europe2020/services/faqs/index_ro.htm (accesat 18 decembrie 2011)

²⁴ BBC News, *France and Germany propose EU „competitiveness pact”*, 4 February 2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12368401> (accesat 3 ianuarie 2012)

²⁵ Ibidem,

Pactul se bazează pe patru reguli directoare²⁶: 1. este în conformitate cu consolidarea guvernantei economice existente; 2. se focalizează și acoperă domeniile politice prioritate care sunt esențiale pentru promovarea competitivității și convergenței, ele sunt stabilite de către șeful de stat sau de guvern; 3. în fiecare an, angajamentele concrete naționale vor fi interpretate de către fiecare șef de stat sau de guvern; 4. pactul va respecta pe deplin integritatea pieței unice. În ceea ce privește îndeplinirea scopului pactului, statele semnatare se angajează că va implementa toate măsurile necesare conform acestuia, și anume: *impulsionarea competitivității* - progresele vor fi evaluate pe baza evoluției salariilor, a productivității și a competitivității, pentru a evalua dacă salariile sunt dezvoltate în conformitate cu productivitatea; costurile forței de muncă vor fi monitorizate pe o perioadă de timp, prin compararea cu evoluțiile din alte țări din zona euro; *impulsionarea ocupării forței de muncă*: progresele vor fi evaluate pe baza următorilor indicatori: pe termen lung, ratele șomajului în rândul tinerilor și a ratelor de participare a forței de muncă; *contribuie în continuare la sustenabilitatea finanțelor publice*: o atenție deosebită trebuie acordată reformele pe piața muncii pentru a promova "flexicuritatea", reduce munca nedecarată și crește participarea la forța de muncă pe baze legale; învățarea pe tot parcursul vieții; reformelor fiscale, cum ar fi reducerea impozitelor pe salarii; *contribuie la întărirea stabilității financiare*: este împărțită în două direcții, prima e sustenabilitatea pensiilor, asistență medicală și prestații sociale, și a doua normele fiscale naționale. Impozitarea directă rămâne o competență națională.

4.1 Reglementări în structura guvernantei economice

Comisia a propus trei pachete de reglementări în structura guvernantei economice.

*Primul pachet de guvernare economică*²⁷ prevede consolidarea Pactului de Stabilitate și Creștere prin cele două componente ale sale: corectivă și preventivă. Pentru asta, pactul prevede ca statele care încalcă principiile, să fie penalizată prin intermediul fondurilor structurale, ceea ce ar putea afecta noile state membre. Înșuși, Barosso recunoaște că pentru consolidarea acestui pact, sunt necesare măsuri de corectare a pieței economice. La rândul său, Comisarul European pentru Afaceri Economice și Monetare, Olli Rehn, consideră posibilitatea reducerii fondurilor europene „*un instrument eficient, dar care trebuie folosit în mod corect pentru a avea efectul dorit, scopul nostru principal este ca, în contextul pregătirii următorului cadru financiar, să pregătim și acte legislative care să solicite o utilizare mai corectă și eficientă a fondurilor europene*”. Continuând, președintele Barroso a detaliat modalitatea în care se va aplica o astfel de decizie: „*statul membru va fi anunțat despre posibilitatea de a-i fi suspendate fonduri europene, însă i se va acorda timpul necesar de a-și corecta deficitul. Numai în condițiile în care măsurile luate nu au efect, se va merge*

²⁶ Idem, *Concluziile Consiliului European din 24-25 Martie 2011, Pactul Europlus*, Bruxelles, 20 aprilie 2011, pp. 14-15, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/RO/ec/120300.pdf (accesat 18 noiembrie 2011)

²⁷ Europa, PressRoom, Press Releases, *Economic governance package (1): Strengthening the Stability and Growth Pact*, MEMO-10-455, Brussels, 29.09. 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/455&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18decembrie 2011)

mai departe cu tăierea fondurilor. Acțiunea de reducere a acestora nu este una imediată”, a spus el, subliniind din nou că „fără acest mecanism regulile din pact nu vor fi considerate credibile”²⁸.

Al doilea pachet este orientat spre prevenirea și corectarea dezechilibrelor macro economice²⁹. Astfel, identificarea statelor UE cu un potențial nivel problematic ale dezechilibrelor macroeconomice se va face prin intermediul unui mecanism de alertă³⁰. Constă într-un tablou de bord, compus din indicatori externi (conturi curente și reale, cotele efective de schimb valutar) și internă (datoria publică în sectorul privat și public).

Al treilea pachet detaliază cronologic prezentarea generală a noului cadru de supraveghere și aplicarea principiului de guvernanta economică în UE. Acest pachet, descrie și aplică Semestrul European. Toate aceste reforme sunt compatibile cu Tratatul de la Lisabona și sunt de natură să asigure că UE și zona euro beneficiază de o coordonare mai eficace a politicilor economice³¹. Rolul acestui demers este de a conferi UE și zonei euro capacitatea și forța necesare pentru a derula politici economice sănătoase³².

Eforturile comune privind strategia Europa 2020, pot fi observate și analizate nu doar din perspectiva guvernantei economice, ci și din cele trei scenarii pe care Comisia le-a propus în documentul oficial al acesteia. Consider că aceste scenarii sunt reflecția argumentului că dacă nu există un concert de eforturi comune, cu alte cuvinte, dacă UE nu intervine în soluționarea problemelor actuale, pot degenera situații neplăcute. Acestea sunt: *Scenariul 1. Deceniu pierdut*: prin acesta Europa va suferi o pierdere permanentă de bunăstare și de potențial de creștere viitoare. Duce la un declin relativ pe scena mondială. *Scenariul 2. Redresare lentă*: Europa va suferi o pierdere permanentă de bunăstare și își va relua creșterea de la nivelul inferior de astăzi. Acest scenariu propune, continuarea realizării reformelor într-un ritm lent și în mare parte necoordonat. *Scenariul 3. Redresare durabilă*: Europa va fi în măsură să își

²⁸ Anne-Marie Blăjan, *Comisia Europeană propune noi reguli de guvernanta economică: nerespectarea regulilor Pactului de Creștere și Stabilitate poate duce la pierderea de fonduri europene*, 13 mai 2010, http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_20140/CE-propune-noi-reguli-de-guvernanta-economica-Nerespectarea-regulilor-Pactului-de-Crestere-si-Stabilitate-poate-duce-la-pierderea-de-fonduri-europene.html (accesat 18 noiembrie 2011)

²⁹ Idem, *Economic governance package (2): Preventing and correcting macroeconomic imbalances*, MEMO/10/454, Brussels, 29 September 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/454&format=HTML&aged=0&language=EN> (accesat 18 decembrie 2011)

³⁰ Cercetează comportamentul economiei în general, cum ar fi venitul total sau gradul de ocupare al forței de muncă, rata inflației sau oscilațiile conjuncturale.

³¹ Idem, *Economic governance package (3): Chronology and overview of the new framework of surveillance and enforcement*, MEMO/10/456, Brussels, 29 September 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/456&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18 decembrie 2011)

³² Idem, *EU economic governance: the Commission delivers a comprehensive package of legislative measures*, IP/10/1199, Brussels, 29 septembrie 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1199&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18 decembrie 2011)

revină complet la traiectoria de creștere anterioară crizei și să își consolideze potențialul pentru a obține rezultate și mai bune³³.

5. Obținerea de rezultate: o guvernare economică mai puternică

În această secțiune o să descriu cum se pot evalua progresele și rezultate dimensiuni economice.

Pentru obținerea rezultatului dorit, dimensiunea economică și-a stabilit obiective clare și criterii de referință transparente pentru evaluarea progreselor înregistrate. Astfel, în prima fază este vorba despre abordarea tematică, care se concentrează în principal pe îndeplinirea priorității creștere economică inteligentă, și a celor 3 obiective care ajută la realizarea acesteia. În a doua fază, este vorba despre întocmirea unor rapoarte de țară, care contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020, ajutând statele membre să definească și să pună în aplicare strategiile de ieșire din criză, să recapete stabilitatea macroeconomică, să identifice blocajele existente la nivel național, să revină la o creștere economică durabilă și să redobândească sustenabilitatea finanțelor publice³⁴. Aceste rapoarte nu vor include numai politica fiscală, ci și aspecte macroeconomice esențiale legate de creștere și competitivitate (dezechilibrele macroeconomice) și vor trebui să asigure o abordare integrată a elaborării și a punerii în aplicare a politicilor, aspect esențial în sprijinirea alegerilor pe care vor trebui să le facă statele membre, având în vedere constrângerile la care sunt supuse din punct de vedere al finanțelor publice. Se va acorda o atenție specială funcționării zonei euro și interdependenței statelor membre³⁵.

Programul Național de Reformă. Reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a strategiei în concordanță cu politicile Uniunii Europene. Modul de obținere a rezultatului sunt realizate cu ajutorul următoarelor instrumente:

Documente cheie	Indicatori Macroeconomi	Obiectivele Strategiei Europa 2020
Programul Național de Reformă	PIB-ul pe cap de locuitor	Rata de ocupare a forței de muncă
Programul de Convergență cu datele economice din țară	Creșterea PIB	Cheltuieli de cercetare și dezvoltare
Recomandări din partea UE	Rata șomajului	Emisiile de gaze cu efect de seră
	Productivitatea muncii	Din surse regenerabile de energie
	Soldul bugetului public	Eficiența energetică
	Brut datoriei publice	
	Soldul contului curent	
	Rata inflației	

Tabel 1. Obținerea de rezultate

Sursa: European Commission, *Communication from the Commission „Europe 2020 - A strategy for smart, sustainable and inclusive growth”*, COM(2010) 2020 final, Brussels, 3.3.2010

³³ Idem, *Comunicarea Comisiei: Europa 2020, op.cit.*, pp.11-12

³⁴ *Ibidem*, p. 32

³⁵ *Ibidem*, pp. 32-33

6. Analiza geo-economică a Strategiei Europa 2020

Ultima secțiune a lucrării cuprinde o scurtă analiză geoeconomică a obiectivelor economice ale strategiei pe baza rapoartelor UE.

Analiza geo-economică a statelor, pornește de la constatarea că încă de la consultarea publică, toate statele membre și-au arătat interesul pentru strategie. Mai mult, fiecare stat a considerat că sunt necesare reforme în cadrul propriului sistem, fiind și ele afectate de criza economică. Statele UE au de recuperat decalaje considerabile una față de cealaltă. În continuare, propunem să analizăm obiectivele strategiei care pot duce la o creștere economică și a locurilor de muncă, raportat la condițiile actuale, la nivelul celor 27 de state UE.

1. *obiectivul rata ocupării forței de muncă a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să crească de la nivelul de 69% la cel puțin 75%, implicând femeile, lucrătorii în vârstă și integrarea minorităților pe piața muncii*³⁶.

Estimările realizate de Eurostat în 2010, arată că rata ocupării forței de muncă în Europa 27, a populației cuprinsă cu vârsta între 15 și 64 de ani, a fost de 65,9% în 2008. Deși aceasta reprezintă o creștere succesivă anuală, totuși rămâne sub ținta de 70% stabilită la Lisabona, și sub 75% pentru provocarea țintei pentru 2020. Ocuparea forței de muncă de peste 70% a fost înregistrată în Danemarca, Țările de Jos, Suedia, Austria, Cipru, Germania și Regatul Unit. În contrast, rata de ocupare sub 60% a fost în Polonia, România, Italia Ungaria și Malta³⁷. În ce privește estimările realizate pe grupuri, se poate interpreta că locurile de muncă ocupate de femei au avut o creștere mult mai mare decât a bărbaților: 4% în zece ani, iar bărbații de 2,5%, tot în zece ani. Grupul vârstei cuprinse între 55-65 de ani, a înaintat mult în ocuparea forței de muncă. Dacă în 1998 avea o rată de 36,2%, în 2003 are 40%, iar în 2008 are 45,6%³⁸. Pentru a obține performanțele dorite conform strategiei, va trebui să depășească cifra cu minim 7% în plus față de 2008.

2. *obiectivul de a investi 3% din PIB în cercetare-dezvoltare, în ambele sectoare: privat și public*³⁹.

În Europa, cheltuielile destinate cercetării și dezvoltării se situează sub 2%, comparativ cu 2,6% în SUA și 3,4% în Japonia, în principal ca urmare a nivelului redus al investițiilor private. Pe parcursul evoluției sale, progresele UE în cercetare-dezvoltare au fost foarte mici, de abia după 2005 s-a înregistrat o creștere foarte ușoară, de doar 0,05% din PIB⁴⁰. Din cele 27 de state membre, doar Suedia și Finlanda au reușit să treacă pragul de 3%, restul 25 sunt sub limita acestuia, în special Cipru și România. Sigur că, toate statele UE au cunoscut o

³⁶ Idem, *Comunicare a Comisiei, op.cit.*, p. 13

³⁷ Comisia Europeană, *Raportul Eurostat 2010*, Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, Luxemburg, 2010, p. 284

³⁸ *Ibidem*, p. 284

³⁹ Idem, *Comunicare a Comisiei, op.cit.*, p. 12

⁴⁰ Comisia Europeană, *Document de lucru al serviciilor Comisiei Europene, Document de evaluare a Strategiei de la Lisabona*, Bruxelles, 2.2.2010, p. 9, http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/

creștere a acestuia, dar nu atât de mult încât să-i permită trecerea de 2%. Cea mai mare evoluție o are Suedia, trecând limita de la 3% la 4,2% din PIB, Finlanda trece deasemenea pragul de 3%. Portugalia și Danemarca sunt țări care au reușit să investească mai mult în cercetare și dezvoltare în 8 ani de zile cu o cifră de peste 1%. Pentru atingerea obiectivului, trebuie o implicare de 2% din PIB în cercetare-dezvoltare.

3. obiectivul “20/20/20” în materie de climă/energie⁴¹.

Pentru a atinge obiectivul în materie de schimbări climatice și energie, este necesar ca până în anul 2020 să se realizeze: reducerea cu 20% a emisiilor de bioxid de carbon, reducerea consumului de energie cu 20% și minimum 20% din energie să se producă din surse regenerabile (energie eoliană, solară, apei, geotermică și derivată din biomasă: biodisel, bioetanol și biogaz). Conform *Analizei anuale a creșterii*⁴², o mare parte din state își vor atinge obiectivele.

Concluzii

Această dimensiune este destul de complicată, deoarece propune creșterea venitului național real, creșterea produsului intern brut și creșterea venitului pe cap de locuitor. Mai mult, merge pe premisa că doar o industrie bună poate asigura necesarul economic, pentru a realiza o creștere economică a statelor membre, ceea ce în ultima perioadă nu s-a întâmplat. Totodată, implică schimbări majore în structura socială și a instituțiilor financiare. Strategia Europa 2020 nu vine să afirme că Europa se află la sfârșitul existenței sale, date fiind scăderile economice din ultimii ani, ea susține că prin eforturile comune ale tuturor statelor membre poate să treacă peste această etapă, iar pentru asta a propus principiul guvernancei economice, care să ajute la disciplinarea fiscală a UE, astfel încât statele să nu fie tentate să renunțe la reformele economice impuse.

Așa cum am putut observa în cadrul analizei geo-economice, sunt situații în care anumite state ating deja sau au depășit cu mult unele provocări ale strategiei. Belgia de exemplu, nu mai trebuie să răspundă provocării folosirii minimum 20% din energie să se producă din surse regenerabile, la fel Cehia și Danemarca, în schimb Suedia și Marea Britanie pentru provocările rata ocupării forței de muncă și investiții în cercetare și dezvoltare.

Strategia poate reuși dacă îndeplinește 3 criterii: 1. existența unei industrii competitive, 2. diversificarea producțiilor industriale, și 3. atragerea de investiții. Din perspectiva aplicabilității e un proces care necesită răbdare, cooperare, respectare și resurse materiale. Totodată se face la nivel local, regional, național și european, în funcție de zona afectată și actorii implicați.

⁴¹ Idem, *Comunicare a Comisiei, op.cit.*, p. 12

⁴² Idem, *Analiza anuală a creșterii, Anexa 1, Raport privind progresele înregistrate de Strategia Europa 2020*, Bruxelles, 23.03.2011, pp. 15-17, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/1_ro_annexe_part1.pdf (accesat 18 decembrie 2011)

În final, gradul de eficiență a dimensiunii economice a Strategiei Europa 2020, depinde în cea mai mare măsură de evoluția economică, de disponibilitatea statelor de a-și identifica problemele economice, de semnarea și implementarea noului acord economic interguvernamental, dar și a individului de a-și respecta angajamentele.

Bibliografie

1. Barroso, José Manuel, *Europe 2020: Commission proposes new economic strategy in Europe*, Bruxelles, 3.03.2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/225&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 5 noiembrie 2011)
2. Barroso, José Manuel, "Let's give Europe a Vision", *European View*, 9, 2010, pp.5-10
3. BBC News, *France and Germany propose EU „competitiveness pact”*, 4 February 2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12368401> (accesat 3 ianuarie 2012)
4. Blăjan, Anne-Marie, *Comisia Europeană propune noi reguli de guvernare economică: nerespectarea regulilor Pactului de Creștere și Stabilitate poate duce la pierderea de fonduri europene*, 13 mai 2010, http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7Cd%7CdisplayArticle/articleID_20140/CE-propune-noi-reguli-de-guvernanta-economica-Nerespectarea-regulilor-Pactului-de-Crestere-si-Stabilitate-poate-duce-la-pierderea-de-fonduri-europene.html (accesat 18 noiembrie 2011)
5. Claudia, Marcu, *Efectele crizei economice se vor resimți o lungă perioadă de timp în Europa*, 18 Mai 2011, http://www.politicaromaneasca.ro/efectele_crisei_economice_se_vor_resimti_o_lunga_perioada_de_timp_in_europa-4535 (accesat 5 noiembrie 2011)
6. Comisia Europeană, *Analiza anuală a creșterii, Anexa 1, Raport privind progresele înregistrate de Strategia Europa 2020*, Bruxelles, 23.03.2011, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/1_ro_annexe_part1.pdf (accesat 18 decembrie 2011)
7. Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei: Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, Bruxelles, 3 martie 2010, http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm (accesat 5 noiembrie 2011)
8. Comisia Europeană, *Document de lucru al serviciilor Comisiei Europene, Document de evaluare a Strategiei de la Lisabona*, Bruxelles, 2.2.2010, în site-ul http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/ (accesat 12 noiembrie 2011)
9. Comisia Europeană, *Europa 2020, Pactul de stabilitate și creștere va fi integrat în Strategia Europa 2020?*, http://ec.europa.eu/europe2020/services/faqs/index_ro.htm (accesat 18 decembrie 2011)
10. Comisia Europeană, *Semestrul European*, http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/economic-governance/index_ro.htm, pentru imagine detaliată vezi și http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/chart_en.pdf (accesat 18 decembrie 2011)
11. Comisia Europeană, *Strategia Europa 2020, Guvernare economică*, Pilonul 1, 2, 3, http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/economic-governance/index_ro.htm (accesat 18 decembrie 2011)
12. Comisia Europeană, *Raportul Eurostat 2010*, Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, Luxemburg, 2010
13. Consiliul Uniunii Europene, *Concluziile Consiliului European din 24-25 Martie 2011, Pactul Europlus*, Bruxelles, 20 aprilie 2011, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/RO/ec/120300.pdf (accesat 18 noiembrie 2011)
14. Consiliul Uniunii Europene, *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, Inițiativa emblematică a Strategiei Europa 2020: „O uniune a inovării”*, Bruxelles, 06.10.2010,

- <http://www.dae.gov.ro/admin/files/9%20O%20uniune%20a%20inovarii%20ro.pdf> (accesat 23 april 2012)
15. Daniela, Ștefănescu, Emilia, Herman, Georgescu, Ana Maria, *Sustainable development and Business Opportunities, Series: European Entrepreneurship Education*, Petru Maior University of Târgu Mureș Printing House, Târgu Mureș, 2009
 16. European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Youth on the Move, An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union*, Brussels, 2010, <http://www.dae.gov.ro/admin/files/8%20Tineret%20in%20miscare%20eng.pdf> (accesat 9 decembrie 2011)
 17. European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A Digital Agenda for Europe*, Brussels, 26.08.2010
 18. European Council, General Secretariat of the Council, *European Council Conclusion 16-17 june 2010*, Brussels, 17 june 2010, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/115346.pdf (accesat 26 noiembrie 2011)
 19. Europa, PressRoom, Press Realeses, *Economic governance package (1): Strengthening the Stability and Growth Pact*, MEMO/10-455, Brussels, 29.09. 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/455&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18 decembrie 2011)
 20. Europa, PressRoom, Press Realeses, *Economic governance package (2): Preventing and correcting macroeconomic imbalances*, MEMO/10/454, Brussels, 29 September 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/454&format=HTML&aged=0&language=EN> (accesat 18 decembrie 2011)
 21. Europa, PressRoom, Press Realeses, *Economic governance package (3): Chronology and overview of the new framework of surveillance and enforcement*, MEMO/10/456, Brussels, 29 September 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/456&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18 decembrie 2011)
 22. Europa, PressRoom, Press Realeses, *EU economic governance: the Commission delivers a comprehensive package of legislative measures*, IP/10/1199, Brussels, 29 septembrie 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1199&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (accesat 18 decembrie 2011)
 23. Mihăilescu, Sorana, *Situația economică a Greciei- principalul subiect pe agenda miniștrilor de finanțe din zona euro*, 15 Februarie 2010, <http://www.hotnews.ro/stiri-international-6913596-situatia-economica-greciei-principalul-subiect-agenda-ministrilor-finante-din-zona-euro.htm> (accesat 18 noiembrie 2011)
 24. Parlamentul European, *Strategia Lisabona*, în site-ul oficial http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/lisbon/article_7207_ro.htm (accesat 11 noiembrie 2011)
 25. Stoica, Mihaela, *Grecia își scoate la vânzare insulele pentru a-și plăti datoria externă*, 25 Iunie 2010, http://www.adevarul.ro/international/europa/Grecia_isi_scoate_la_vanzare_insulele_pentru_a-si_plati_datoria_externa_0_286771465.html (accesat 18 noiembrie 2011)
 26. Rădescu, Octavian Radu, "Evoluția crizei globale din perioada 2007-2009", în *Dezvoltarea Durabilă și Energii Regenerabile*, Editura Fundației României de Măine, București, 2009, p. 118-123